

P. 2674

Arch. •

WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

MIESIĘCZNIK

Duch Chrystusowy w szkole
i wychowaniu —
podstawą odbudowy narodów

Nr. 6 (8)

CZERWIEC

1937

WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 6 (8)

CZERWIEC

1937

WARUNKI PRENUMERATY:

Rocznie	3,— zł	Prenumeratę przysyłać należy pod adresem: Wilno, Zamkowa 6—1 lub na konto P. K. O. 700.240. Właściciel konta: Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej.
Kwartalnie	0,75 „	
Pojedynczy egzemplarz	0,25 „	

T R E Ś Ć:

1. Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej . . . , . . . Str. 1
2. Katolickie Stowarzyszenie Kobiet „ 4
3. Katolickie Stowarzyszenie Mężów „ 7
4. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej. „ 17

BRZMIENIE KONT P. K. O. STOWARZYSZEŃ AKCJI KATOLICKIEJ:

Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej konto P. K. O. **700.240.**
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej konto P. K. O. **700.317.**
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej konto P. K. O. **146.434.**
Katolickie stowarzyszenie Kobiet konto P. K. O. **146.694.**

WYDAWCA: ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ

REDAKTOR: HENRYK CHMIELEWSKI

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: WILNO, ZAMKOWA 6—1

Druk „POLONIA” WILNO, ul. Zamkowa 6.

WIĄDOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

MIESIĘCZNIK

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS

ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT
AKCJI KATOLICKIEJ

I. Międzynarodowy Kongres Chrystusa Króla w Poznaniu.

W Poznaniu w dn. 25—29 czerwca rb. odbędzie się Międzynarodowy Kongres Chrystusa Króla i Zjazd Katolicki w dn. 28 i 29. VI. pod hasłem walki z bezbożnictwem.

Pod protektorem i osobistym przewodnictwem naszego Arcypasterza z Wilna uda się do Poznania na Kongres i Zjazd Katolicki pielgrzymka pociągiem popalarnym. Należy skorzystać z okazji i wziąć udział w kongresie. Wyjaśnienia wszelkie dadzą Przewielebni księża Proboszczowie, do których należy się zwracać po wszelkie informacje organizacyjne.

PROGRAM KONGRESU:

Dnia 25. VI. o godz. 16 m. 30 hymn „Veni Creator” w kościele św. Marcina.

„ „ o godz. 17. m. 15 zebranie inauguracyjne i referat.
Dnia 26. VI. przedstawicielstwa narodowe zbiorą się w osobnych kościołach. Po południu wykład ks. Kosibowicza — o duchowych przyczynach ruchu bezbożniczego.

Dnia 27. VI. referaty: — o socjalnych przyczynach bezbożnictwa,
— o moralnych przyczynach bezbożnictwa.

„ „ Po południu — zebrania narodowe z wykładem i dyskusją na temat religijnych przyczyn bezbożnictwa we własnych krajach.

Dnia 28. VI. referat O. Gemelliego z Medjolanu na temat o socjalnej odbudowie życia chrześcijańskiego, oraz wykład profesora

ra dr. Heleckiego — o duchowej odbudowie życia katolickiego. Po południu plenarne zebranie końcowe.

Dnia 29. VI. o godz. 10-ej pontyfikalna msza św. na placu Wolności, poczem wielka demonstracja międzynarodowa przed pomnikiem Serca Jezusowego pod hasłem: „*Pax Christi in Regno Christi*”.

Łącznie z kongresem w dn. 28 i 29 czerwca odbędzie się Zjazd Katolicki i w ramach tego zjazdu odbędą się manifestacje i obrady dla mas.

II. Kongres Marjański w Wilnie.

W dn. 2 lipca przypada 10-ta rocznica koronacji cudownego obrazu M. B. Ostrobramskiej. Z tego powodu w Wilnie urządzony będzie 3 — dniowy Kongres Marjański, poczynając od 1 lipca. Zapowiada się b. urozmaicony i bogaty program kongresu, a udział wiernych niezwykle liczny.

Koszta dojazdu popularnymi pociągami z poszczególnych dekanatów naszej archidiecezji podane są w numerze majowym „Wiadomości A. K.” Będą też i zniżki indywidualne.

PROGRAM KONGRESU MARJAŃSKIEGO:

1. VII. o godz. 16 m. 30 otwarcie Kongresu,
 „ 18 dzwony we wszystkich kościołach obwieszczają początek nabożeństw Kongresowych, potem odsłonięcie obrazu przy śpiewie „Witaj Panno”, „Veni Creator”, litanja śpiewana do M. B. i kazanie. Przez całą noc obraz M. B. będzie oświetlony.
2. VII. o godz. 8 msza św. z generalną Komunią św.,
 „ 10 uroczysta suma z kazaniem w Ostrej Bramie, od godz. 15 do 17 obrady sekcyjne,
 „ 18 nabożeństwo w Ostrej Bramie z kazaniem.
3. VII. porządek jak wyżej, o godzinie 17 zebranie plenarne na placu Katedralnym, skąd uda się procesja do Ostrej Bramy. Tu nastąpi zakończenie Kongresu.

Od 29. VI. do 6. VII. trwać będzie wystawa Marjologiczna w gmachu klasztoru po Dominikańskiego (Dominikańska 4) Wystawa zapowiada się bardzo okazale.

III. Rekolekcje zamknięte i kursa dla organistów.

W Seminarjum Duchownym będą urządzone rekolekcje zamknięte dla organistów archidiecezji w dniach od 12. VII. wieczorem do 15 lipca wieczorem. Dnia 16 VII poświęcony będzie sprawom Akcji Katolickiej. Druga seria rekolekcji i kursu od 19 do 23 lipca.

Koszta mieszkania i odżywiania za 4 dni wynosić będą 14 zł. Zgłoszenia z opłatą należy kierować do Arch. Inst. Akcji Katolickiej do dnia 1 lipca.

Przewielebnych Księży Proboszczów uprasza się o łaskawe poparcie i pomoc w wykonaniu tego zbożnego zamierzenia dla osobistych korzyści organistów i ich większej użyteczności w pracy Paraf. Akcji Katolickiej. O zniżkę poczynione są starania. Przewiduje się w wysokości 50 proc.

IV. Ostatnie Encykliki papieskie.

W ostatnich czasach Ojciec św. Pius XI wydał trzy encykliki, poświęcone zagadnieniom obrony wiary, w których potępił szerzący się komunizm (bolszewizm) oraz totalizm (hitleryzm).

Pierwsza encyklika omawia prześladowanie katolików w Meksyku, druga o uścisku chrześcijaństwa w Niemczech, trzecia zaś o komunizmie, zwalczającym Kościół w Rosji Sowieckiej.

Te encykliki naświetlają sprawy walki z Bogiem przez nowoczesny poganizm i podkreślają potrzebę ożywionej działalności Akcji Katolickiej, aby mogła przeciwstawić się dzisiejszym prądom, zagrażającym pracy Kościoła.

Obowiązkiem członków A. K. zapoznać się z treścią tych aktualnych encyklik. —

V. Sprawozdania Z. P. A. K.

Sprawozdania za rok 1936 z prac Z. P. A. K. nadesłały następujące parafy: Wołkowysk Centr., Krypno, Biała-Waka, Wilejka-Powiatowa, Zdzięcioł, Wasilków, Leonpol, Łużki, Budzław, Downary, Dworzec, Kundzin, Nowy-Dwór dek. Dąbr. Swiranki, Rudniki, Bieniakonie, Roś, Mońki, Werejki, Suraż, Hermanowicze, Międzyrzecz, Kamionka, Udział, Różanystok, Szemietowszczyzna, Rykonty, Nowe-Święciany, Mieżany, Oszmiana, Konstantynów k. Dżisny, Murów.-Oszmiana, Soły, Landwarów, Gajdy, Gieranony, Dobrzyniew, Żyrmuny, Janów,—Repla, Tylża, Połuknia, Kalinówka, Suderwa, Sużany, Szydłowice, Białohruda, Podbrzezie, Usnierz, Boruny, Niewodnica, Kabele, Zalesie, Kiemieliński, Białowieża, Opsa, Turośń, Żuprany, Krynki, Sidra, Głębokic, Gudohaje, Różanka, Mołodeczno, Dukszy Pijarskie, Choroszcz, Miedniki, Czarna-Wieś, Krewa, Świsłocz, Rudomino, Mołczadź, Zabłudów, Balingrówek, Ejszyski, Zaniewicze, Łunna, Mosarz, Traby, Jasiniówka, Wielkie-Soleczniki, Cudzieniszki, Hruzdowo, Nowy-Dwór dek. Wasilk., Kwasówka, Strubnica, Wołkołata, Goniądz, Rohoźnica, Kuźnica Wielkie Ejsmonty, Miory, Jaświły, par. św. Ducha w Wilnie, po Bernardyńska w Wilnie, św. Filipa i Jakóba w Wilnie, Wszystkich Świętych w Wil., św. Piotra i Pawła w Wil., Ostrobramska, Niep. P. N. M. P. w Wilnie, Holszany, Lipniskie, Słonim, Wołdaczki, Niepok. Pocz. N.M.P. w Lidzie, św. Rafała w Wilnie, Nowa-Wilejka, Iszczoła i Niemen.

VI KRONIKA.

Staraniem Arch. Inst. A. K. (8—12 maja) była urządzona pielgrzymka do Częstochowy. W pielgrzymce wzięło udział ponad 1.100

osób w 2-ch pociągach — z Wilna i Grodna. Pociąg grodzieński w przeddzień wyjazdu otrzymał z Warszawskiej Dyr. Kol. rozkład jazdy na tyle niemożliwy, że przyjazd do Częstochowy 9. IV. (w niedzielę) przewidywał się o godz. 14m. 30. Na interwencję Instytutu rozkład zmieniono i odjazd z Grodna nastąpił o g. 2 m. 30 wcześniej, co znowu spowodowało, że 11 osób nie zdążyło do pociągu. Należność za karty kontrolne poszkodowanym została zwrócona.

VII. Projekt porządku dnia dla Zarz. Par. A. K.

1. Wspólne nawiedzanie Najśw. Sak. i modlitwa.
2. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia.
3. Zaznajomienie się z encykliką o kómunizmie.
4. Omówienie spraw bieżących jak:
 - a) udziału w pielgrzymce na Kongres Chrystusa Króla,
 - b) zorganizowanie pielgrzymki do Wilna na Kongres Mariński,
 - c) zorganizowanie nabożeństw czerwcowych po wsiach,
 - d) zaznajomienie się z treścią gazet organizacyjnych.
5. Wolne głosy.
6. Modlitwa.

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE KOBIEC

Składki. Prosimy bardzo wszystkie Oddziały o wpłacenie składki za pierwsze półrocze, które już się kończy. Kasa nasza po Zjeździe i kursie świeci pustkami, a robota przecie w czasie lata nie może stać. *Składka za I. półrocze wynosi 3 zł.* prosimy wpłacić ją na konto nasze w PKO. nr. 146.694.

Zebranie kierownictwa powinny i nadal odbywać się regularnie jeden raz w miesiącu. Co mamy robić?

1. Czytać i omawiać pisma organizacyjne „Zjednoczenie” i Gazetę dla Kobiet.

2. Sprowadzić ze składnicy i bardzo uważnie przeczytać i omówić broszurę pt. „Podstawy pracy Stowarzyszeń A. K.” — ks. biskupa Adamskiego — cena 1 zł.

3. Omawiać program pracy Oddziałów w okresie letnim.

Zebrania plenarne też powinny się odbywać normalnie 1 raz w miesiącu. Materiału, który nam pomoże do przeprowadzania tych zebrań, dostarczy „Gazeta dla Kobiet”. Nie czytamy tych artykułów na zebraniach, trwałoby to zbyt długo, dajmy je tydzień przed zebraniem nowym członkiniom, by je uważnie przeczytały, a potem opowiedziały na zebraniu, co je w nich specjalnie zaniekawilo. Będzie to krócej trwało i bardziej urozmaici zebranie, no i więcej członkiń weźmie w nich czynny udział. Prosimy spróbować.

Radzimy też wprowadzić na zebrania zwyczaj zdawania krótkich sprawozdań z pracy wykonanej przez zastępy. Pożyteczną też byłoby rzeczą omawiać plany pracy społecznej i apostolskiej. Dobrze byłoby odbywać zebrania w siedzibach zastępów, każdego razu gdzieindziej.

Zastępy mają szerokie pole do działania. W niedzielę i święta niech członkinie nasze wyjdą z dusznych izb na łąkę, do ogrodu lub lasu i tam czytają wspólnie „Gazetę dla Kobiet” lub inne pismo czy książkę. Czy można na takie wspólne czytanie zaprosić swoje znajome nie członkinie KSK? Ależ naturalnie, jaknajwięcej, niech słuchają, niech się zaciekawiają Gazetą i naszymi pracami — to najlepsze apostolstwo. **Zakładamy nowe placówki KSK.** W pierwszym rzędzie chodzi o nowe zastępy w Oddziałach już istniejących. Jak to zrobić? — Niech się umówi kilka dzielnych pracowniczek naszych, upatrzy wieś, którą zdecydują objąć ruchem organizacyjnym i złożą tam wizytę swoim znajomym, których napewno nie zabraknie. Niezapominajmy tylko uzbroić się wpomoce organizacyjne: Gazetę dla Kobiet, broszurę Akcji Katolickiej w organizacjach kobiecych i inne. Zróbmy tam maleńkie zebranie, powiedzmy im o naszej pracy, o korzyściach płynących z pracy zorganizowanej, pokażmy i przeczytajmy z nimi wydawnictwa, zaprośmy je na nasze zebranie. To będzie pierwszy krok do pozyskania nowych członkiń dla Oddziału i do założenia nowego zastępu. Zachęcamy Panie do zrobienia próby, może się uda — prosimy podzielić się z nami wynikiem pracy.

Ten sam sposób można zastosować w stosunku do sąsiedniej parafji, gdzie niema jeszcze Oddziału KSK. Tylko tam trzeba działać w porozumieniu i za pozwoleniem ks. Proboszcza.

No i wizyty trzeba będzie napewno powtórzyć, a i potem zaopekować się nowopowstałym oddziałem i kierować jego pierwszymi krokami.

Który oddział zdobędzie się na taki czyn apostolski, napisze nam o tym, opisując dokładnie swe prace nad założeniem Oddziału w sąsiedniej parafji i współpracę z nim, *otrzyma w nagrodę roczną prenumeratę „Gazety dla Kobiet”* — prosimy spróbować.

Odwiedziny Oddziałów. Korzystajmy z uroczystości parafjalnych, których wiele wypada w czasie lata, t. zw. „festów” i odwiedzajmy się wzajemnie, przyczyni się to ogromnie do ożywienia naszej pracy. Jeżeli z taką wizytą nie może się wybrać cały Oddział, to zawsze się znajdzie grupa członkiń, która się wybierze na taką uroczystość do sąsiedniej parafji. Wykorzystajmy tę okoliczność, tylko nie zapomnijmy zawiadomić miejscowego Oddziału o naszym przybyciu i prośmy o wspólne zebranie, na którym podzielimy się wynikami pracy. Bardzo zachęcamy do takich sąsiedzkich odwiedzin.

Wykorzystajmy też te uroczystości parafjalne na propagandę „Gazety dla Kobiet”, dodatkowe egzemplarze można zawsze otrzymać w redakcji, jeśli o nie zawczasu poprosimy. Piszmy do Poznania, Aleje Marcinkowskiego 22A

Miesiąc czerwiec się zbliża. Pamiętajmy o zorganizowaniu we wsiach nabożeństw do Najśw. Serca Jezusowego — niech się tem zajmą zastępy.

Nie zapomnijmy też o rozpowszechnianiu i przeprowadzeniu Introizacji — w Ogniskach organizacyjnych i domach prywatnych — niech wszędzie króluje Chrystus.

I-sza Komunja św. W bardzo wielu parafjach przygotowanie i I-sza Komunja św. dzieci odbywa się latem. Dopomóżmy w tej pracy ks. Proboszczowi. Polecamy wszystkim do przeczytania broszurę p. t.: „Pierwsza Komunja św. a dom rodzinny” — Cena 30 gr.

Organizujmy dziecińce. Rozpoczął się okres wytężonej pracy w polu. Matki zajęte, dzieci często rzucone, błakają się po drogach i podwórkach, narażone są na rozmaite niebezpieczeństwa, a i same są niejednokrotnie powodem nieszczęść. Zapobiegajmy temu złu. Organizujmy dziecińce. Jak to robić? Bardzo prosto. Znajdzie się w każdej miejscowości jakaś osoba, która za drobne wynagrodzenie, za łyżkę strawy, podejmie się opieki nad dziatwą w czasie pracy matek. Zbierze je na łące czy polance, opowie bajkę, przeczyta pisemko dziecinne, nauczy piosenki lub gry towarzyskiej. Dziecko dużo skorzysta, a matka będzie spokojnie pracowała. Spróbujmy to zrobić, chętnie służyć będziemy pomocą i wskazówkami.

Ogrody warzywne. Zwróćmy uwagę na nasze Konkursowe i niekonkursowe ogrody warzywne. Trzeba je starannie oczyszczać z chwastów, spulchniać ziemię i podlewać, jeżeli chcemy mieć z nich jakąś korzyść.

KRONIKA

Nowy Oddział powstał w Krynkach.

Składkę opłaciły Oddziały następujące: Łużki 6 zł., Postawy 6 zł., Niemen 6 zł., Iszczolna 6 zł., Mołczadź 6 zł., Głębokie 3 zł., Sobotniki 3 zł., Landwarów 3 zł., Żołudek 3 zł., Holszany 6 zł., Zadziew 3 zł., Ilja 3 zł., Lebiedziew 3 zł. — „Bóg zapłać”.

Zjazd Delegowanych odbył się dnia 20 maja. Wzięło w nim udział 125 delegatek. Protokół Zjazdu otrzymają Oddziały dodatkowo.

Kurs. Na Kursie dn. 20. V. omówiono następujące zagadnienie:

1. Przeróbki i suszenie lnu
2. Katolickie zasady społeczne podstawą, socjalnej przebudowy świata. — X. Redaktor J. Grasewicz.
3. Rola inteligencji w A. K. — p. Z. Sicińska, Redaktorka „Gazety dla Kobiet”.
4. Zagadnienie gospodarczo-handlowe — p. prof. Otrębska.
5. Problem religijny w poglądzie na świat dorastającej młodzieży — p. prof. A. Narwoysz.
6. Organizacja dziecińców na wsi oraz Praca Poradni wychowawczej — p. Ad. Stefanowiczowa.

7. Walka z zabobonami i przesądami — x. Dyr. Świrkowski.

8. Znaczenie abstynencji — p. dr. Kulejewska.

Kalwaria. Tradycyjna pielgrzymka do Kalwarii odbyła się dnia 22-go maja pod przewodnictwem x. Bekisza.

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE MĘŻÓW

Święto organizacyjne. W roku bieżącym święto Patronalne przypada w piątek 4 czerwca. Ze względu na dzień powszedni można cały obchód przenieść na niedzielę 6-go czerwca.

Do udziału w naszej uroczystości należy zaprosić Paraf. Zarząd A. K., oddziały bratnich Stowarzyszeń Kobiet i Młodzieży, Zarządu Stow. Religijnych, oraz stosownie do uznania Kierownictwa, miejscowe organizacje oświatowe i gospodarcze. Specjalnie polecamy zaprosić wszystkich mężczyzn z parafji, aby ich zaznajomić z naszą organizacją i do wstępowania w szeregi nasze zachęcić.

Program uroczystości winien być dobrze opracowany i zawczasu przewidzieć, oraz postanowić, kto wygłosi referat, kto deklamacje, czy uda się uzyskać orkiestrę, chór i t. d. Obmyśleć najłatwiejszy, najtańszy, a równocześnie najbardziej estetyczny sposób przystrojenia sali zebrania. Plan całej uroczystości winien się składać z dwóch zasadniczych części:

I. Uroczysta Msza św., podczas której gorąco polecamy przystąpienie wszystkich członków do Komunii św.

Na Mszy św. wszyscy członkowie obowiązkowo powinni być obecni i stanąć w szeregach. Należy również zaprosić inne organizacje, ażeby przysły bądź w komplecie, bądź też przysłały liczniejsze delegacje ze sztandarami.

II. Część druga składa się z Akademji, wieczornicy, lub uroczystego zebrania.

Prosimy zapoznać się z naszym okólnikiem Nr. 3. 1936 r., w którym szczegółowo podawaliśmy o programie uroczystości patronalnej.

Pielgrzymka do Częstochowy. Termin pielgrzymki zbliża się szybko. Kierownictwo Oddziałów winno już przystąpić do należytej propagandy wśród mężczyzn swej parafji, by jak najwięcej osób w pielgrzymce wzięło udział.

Sprawa była omawiana na Zjeździe Delegowanych w dniu 20-IV. r.b. i przypominamy, iż życzenia wszystkich delegowanych było, by najmniej dwóch członków z każdego oddziału K.S.M. reprezentowało swój oddział w pielgrzymce.

Cena biletu kolej. mniej więcej 16 zł. z Wilna do Częstochowy i z powrotem. Zarząd K.S.M. zwraca się z apelem do swych członków i przypomina, że pielgrzymka nosi charakter manifestacyjny. Oddamy

wszyscy hołd Matce Bożej, która króluje z Jasnej Góry i przez swój liczny udział wykazmy, iż obrona świętej wiary katolickiej w Polsce przez Jej synów jest należycie pojęta i stanowcza.

Sztandary. Podajemy do wiadomości, iż Związek K. S. Mężów w Warszawie skalkulował dodatkowe ceny na sztandary (niższe niż były podane w poprzednich okólnikach).

1. Sztandar jedwabny (bez drzewca) rysunek cały haftowany z jedwabnym chwastem z obszyciami zł. 175.

2. Sztandar jedwabny (lepszy materiał i sutsza robota) z chwastami i obszyciami szychowymi zł. 200 i wzwyż.

Przypominamy, iż adres K. S. Mężów jest Warszawa, ul. Nowogródzka 49 dokąd bezpośrednio należy się zgłaszać.

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS!

Sprawozdanie ze zjazdu Delegowanych Katolickiego Stowarzyszenia Mężów Archidiecezji Wileńskiej w dniach 20, 21, 22 i 23 maja 1937 r.

W dniach 20, 21, 22 i 23 maja r. b. w Wilnie obradował Zjazd Delegowanych Katolickiego Stowarzyszenia Mężów Archidiecezji Wileńskiej, w którym brało udział 97 delegatów.

Zjazd rozpoczął się nabożeństwem w Bazylice, które celebrował J. E. X. Arcybiskup Metropolita Wileński Romuald Jałbrzykowski. J. E. ksiądz Arcypasterz zcharakteryzował działalność organizacyj wchodzących w skład Akcji Katolickiej, życząc najserdeczniej dalszego pogłębiania zasad, oraz najowoźniejszich skutków pracy nad usamodzielnieniem się w życiu gospodarczym naszego społeczeństwa dla dobra Kościoła i Ojczyzny.

P R O T O K Ó Ł

Zjazdu Delegowanych Katolickiego Stowarzyszenia Mężów Archidiecezji Wileńskiej odbytego dnia 20 maja 1937 roku.

Obrady odbywały się w sali przy ul. Metropolitalnej Nr. 1.

Porządek dzienny:

1. Zagajenie — p. Prezes Adwokat Marjan Kosiński.
2. Stwierdzenie obecności.
3. Powołanie prezydium.
4. Sprawozdanie z pracy K. S. Mężów za 1936 r. — X. Mgr. Aleksander Mościcki — Sekretarz Generalny K. S. M.
5. Sprawozdanie Kasowe — ref. p. Władysław Ostrowski — Skarbnik K. S. M.
6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej — ref. p. Wacław Olszewski — Przewodniczący Komisji Rewizyjnej.
7. Dyskusja nad sprawozdaniami.
8. Uchwalenie absolutorjum Zarządowi.
9. Projekt programu pracy K. S. Mężów na rok 1937. — ref. X. Mgr. Aleksander Mościcki — Sekretarz Generalny K. S. M.

10. Projekt budżetu — ref. p. mjr. Stanisław Pilczewski.
11. Wnioski Zarządów, Okręgów i Oddziałów.
12. Dyskusja i powzięcie uchwał.
13. Wolne wnioski.
14. Zamknięcie Zjazdu.

Przed rozpoczęciem obrad zebrani odmówili „Wierzę w Boga”, kończąc wezwaniem do Najświętszego Serca Jezusa.

1. Otworzył obrady Zjazdu Prezes Katolickiego Stowarzyszenia Mężów—p. Adwokat Marjan Kosiński, witając p. Prezesa Arch. Instytutu Akcji Katolickiej D-ra F. Swieżyńskiego, Księdza Dyrektora Arch. Instytutu A. K. Romualda Swirkowskiego, oraz przybyłych na Zjazd p. p. Delegatów.

2. Sekretarz Generalny X. Mgr Aleksander Mościcki, stwierdził, że w Zjeździe bierze udział prawnie wybranych 97 delegatów.

3. Do prezydium Zjazdu powołano p.p. Kazimierza Jaskułowskiego z Wołkowyska, redaktora Marjana Józefowicza z Białegostoku, mgra Stanisława Pilczewskiego z Wilna, Jana Sielanko z Wielkich-Solecznik, Cimochowicza Franciszka z Borun. Na sekretarza p. Abramowicza Piotra z Wilna.

P. Prezes M. Kosiński, otwierając Zjazd, zwrócił uwagę 1) na dalszą pracę nad wyrobieniem wewnętrznym członków Katolickiego Stowarzyszenia Mężów, 2) na usamodzielnienie się gospodarcze społeczeństwa, oraz na konieczność walki z bezbożnictwem. Następnie udzielił głosu p. Prezesowi Arch. Instytutu Akcji Katolickiej D-rowi F. Swieżyńskiemu, który powitał Zjazd, życząc owocnej pracy w duchu Bżym. Również w imieniu Arch. Instytutu A. K. powitał Zjazd Ksiądz Dyrektor Romuald Świrkowski.

Nastąpiło wysłanie życzeń obradującemu Zjazdowi Delegowanych Katolickiego Stowarzyszenia Kobiet, oraz odczytano życzenia Katolickiego Stowarzyszenia Kobiet dla Zjazdu K. S. Mężów.

4. Sprawozdanie Katolickiego Stowarzyszenia Mężów za rok 1936 złożył Ksiądz Mgr. Aleksander Mościcki — Sekretarz Generalny Katolickiego Stowarzyszenia Mężów.

SPRAWOZDANIE ROCZNE Katolickiego Stowarzyszenia Mężów w Wilnie Rok 1936.

Zanim przejdziemy do omówienia całokształtu prac roku ubiegłego jako też omówienia poszczególnych danych cyfrowych należy podkreślić, że jak przewidywaliśmy rok 1936 był rokiem dobrego postępu naszej organizacji. Szczególnie daje się zauważyć znaczny postęp w pracy uświadamiania organizacyjnego, oraz ożywiony ruch religijny wśród naszych członków.

W roku sprawozdawczym Stowarzyszenie liczyło 7,498 członków zorganizowanych w 189 oddziałach parafjalnych. Zaznaczamy, że cyfry te są ściśle i oparte wyłącznie na nadesłanych przez oddziały sprawo-

zdaniach rocznych. Nie nadesłano sprawozdań rocznych 25. Nad nimi Stowarzyszenie w roku 1937 roztoczy specjalną opiekę.

Jeżeli chodzi o podział członków według zawodów, to przeważają członkowie pracujący na roli—stanowią oni przeszło 80 proc. wszystkich członków. Co jest zgodne z obliczem naszego kraju jako rolniczego. Mamy 2 oddziały ściśle robotnicze i 1 rzemieślniczy. Świadczy to wymownie, że nasza organizacja ma charakter uniwersalny. Skupiając w sobie wszystkie stany i zawody. Nie jest ona ani wiejska, ani miejską—jest katolicką organizacją, zadaniem jej skupiać wszystkich katolików.

O znaczeniu jednak organizacji decyduje nie ilość członków ale praca tej organizacji wyrażająca się pracą jej członków.

Po tym wstępie przejdziemy i rozpatrzemy tę pracę według ustalonych w naszej organizacji działów pracy:

Dział organizacyjny. Poza stwierdzonym już na wstępie niniejszego sprawozdania—wzrostem ilości członków i oddziałów K. S. Mężów możemy stwierdzić następujące dane: Kierownictwo Oddziałów odbyło w roku sprawozdawczym 996 zebrań. Nie jest to wiele i stan ten w roku sprawozdawczym nie wykazał postępu. Jeśli my chcemy pracę naszą usprawnić i bardziej rozwinąć, Kierownictwa Oddziałów ~~muszą~~ się zbierać częściej—przynajmniej raz na miesiąc.

Zebrań ogólnych było 1384. Świadczy to o ożywieniu pracy w oddziałach. Przy oddziałach pracowały w tym czasie 103 zastępy. Wreszcie, jeśli chodzi o sprawy organizacyjne, to znaczny postęp nastąpił w uporządkowaniu księgowości w naszych oddziałach.

Kierownictwa Oddziałów wzięły udział w Parafjalnyc. Zarządach Akcji Katolickiej 457 razy, i w Paraf. Zarządzie A. K. Oddziały K. S. Mężów mają stałych przedstawicieli 121.

Dział wychowania religijnego. Organizacja nasza jest organizacją Akcji Katolickiej, to też w programach swoich na pierwszym miejscu stawia kwestję wyrobienia religijnego swoich członków. W dziale tym dorobek naszej organizacji jest widoczny i jak wykazuje statystyka poczyniliśmy znaczny postęp w stosunku do roku 1935. Praca w tym kierunku jest prowadzona przez:

- a) Pogłębienie wiedzy religijnej w drodze pogadańek religijnych, których się odbyło: ewangelicznych 434, katechizmowych 272.
- b) Przez wspólne i indywidualne praktyki religijne. W tym dziale do zanotowania jest cyfra 655 wspólnych Komunii świętych. Z cyfry tej wynika, że każdy oddział przeciętnie przystąpił do wspólnej Kom. św. przeszło 3 razy. Mszy św. wspólnych było 353. W rekolekcjach zamkniętych i półzamkniętych brało udział 89 czł.. 65 oddziałów organizowało u siebie rekolekcje otwarte. Obchodów religijnych było 290. Pielgrzymek 87.

Należy tu zatrzymać się nad cyfrą 89 oznaczającą udział członków w rekolekcjach zamkniętych. Cyfra ta jest stanowczo za małą. Olbrzymia wartość rekolekcji zamkniętych, odrodzenie duchowe jakie

one dają każdemu, kto w nich uczestniczył. Skłania Zarząd Stowarzyszenia do położenia nacisku by w przyszłości jak najwięcej członków naszej organizacji odbywało rekolekcje zamknięte.

Dział pracy kulturalno-oświatowej. W organizacji naszej zawsze dużo czasu i wysiłku poświęcaliśmy na pracę oświatową, gdyż jej znaczenie dla życia i rozwoju organizacyjnego należycie doceniamy.

W roku sprawozdawczym w oddziałach K. S. Mężów ogłoszono na zebraniach 1486 wykładów, z czego księży ogłosili 845, członkowie 533. W 41 oddziale zostały zorganizowane czytelnie. Pism prenumerowano 470 egzemplarzy. 76 oddziałów zajmowało się specjalnie kolportowaniem pism przez co sprzedano 141.850 egzemplarzy i rozdano 17.297 egz. czasopism i książek. Jeśli chodzi o biblioteki, to niemal wszystkie oddziały korzystają z bibliotek parafjalnych. Własne biblioteki, posiadały 4 oddziały.

Specjalną uwagę należy poświęcić ilości odczytów ogłoszonych przez samych członków, cyfra ta wzrasta z roku na rok. Świadczy to wymownie o tem, że wśród członków naszej organizacji prąd do samokształcenia jest coraz silniejszy, i że samokształcenie to daje co rok lepsze wyniki.

Prawdziwą radością powinno nas nappełnić pełne zrozumienie naszych oddziałów o ważności kolportażu czasopism i książek, cyfry 141,850 sprzedanych i 17,297 egzem. rozdanych to dorobek nie byle jaki. Olbrzymie te liczby czasopism i książek nie poszły na marne i śmiało rzec możemy, że Oddziały K. S. Mężów w dużym stopniu przyczyniły się do odrodzenia naszego kraju. Obok tych prac Oddziały nasze organizowały 9 wycieczek, 2 majówki, zebrań towarzyskich 6 i okolicznościowych 103. Przedstawię teatr. 19 i przeprowadziły 10 imprez.

Dział pracy zawodowej. Dążąc przez pracę oświatową i kulturalną do podniesienia i rozbudzenia w członkach naszej organizacji jasnej i zdrowej myśli, K. S. Mężów nie zapomina jednocześnie o praktycznych warunkach życia, starając się dać skupionym w naszych organizacjach możliwość tworzenia samodzielnych warsztatów pracy i nauczania się lepszego sposobu wykonywania swojego zawodu.

W tym celu K. S. Mężów mocno popierało i przyczyniło się do tworzenia Kas bezprocentowych. Pobudzało swych członków do zakładania placówek handlowych, wypierając obcą nam konkurencję.

W roku sprawozdawczym wyrażało się w 39 odczytach gospodarczych Wystaw P. R. było 4. Kursów gospodarczych było 5. Cyfry te są skromne, lecz winniśmy sobie uprzytomnić, że znaczna część naszych członków należy do Kółek Rolniczych, gdzie zdobywa potrzebną wiedzę rolniczą.

W ten sposób przedstawiały się działalność w roku sprawozdawczym 1936. W porównaniu z rokiem 1935 trzeba przyznać, że liczbowo jako też i w każdym dziale naszej pracy poczyniliśmy znaczny postęp. Niewątpliwie rok 1937 przyniesie dalszy rozwój i pogłębienie

pracy, tembardziej, że tętno życia organizacyjnego i jego rozmach stale wzrasta. ●

Na zakończenie przechodzimy do sprawozdania z prac Zarządu Kat. Stow. Mężów i biura Sekretarjatu Gen.

Pełny Zarząd Kat. Stow. Mężów odbył w roku sprawozdawczym 5 zebrań.

Komitet Wykonawczy K. S. Mężów zbierał się co miesiąc.

Kursów propagandowych przeprowadzono 3. Organizacyjnych dla kierowników oddziałów 18, z 28 oddziałów.

Organizacyjnych kursów dla wszystkich członków 7.

W ten sposób mielibyśmy uwzględniony krótki całokształt prac Katolickiego Stowarzyszenia Mężów Arch. Wileńskiej.

5. Sprawozdanie kasowe złożył p. Władysław Ostrowski — skarbnik K. S. Mężów, kładąc szczególny nacisk na nieopłacanie składek członkowskich przez oddziały, które wymienił wobec zebranych.

6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej złożył, odczytując protokół Komisji Rewizyjnej p. prezes Wacław Olszewski,

P R O T O K Ó Ł

Komisji Rewizyjnej Katolickiego Stowarzyszenia Mężów w Wilnie.

Komisja Rewizyjna w składzie pp. Wacława Olszewskiego — jako przewodniczącego, Antoniego Sawickiego i Wiktora Jankowskiego w obecności i przy udziale pp. Władysława Ostrowskiego — skarbnika i Piotra Kudukisa — sekretarza dokonała sprawdzenia ksiąg i rachunkowości Katolickiego Stowarzyszenia Mężów na Archidiecezję Wileńską za rok 1936, przy czym ustaliła co następuje:

Przychód w-g. księgi kasowej za okres od 1. I. do 31. XII. 1936 roku łącznie z saldem na 1. I. 1936 r., w kwocie 178 zł. 84 gr., stanowi kwotę 1.202 zł. 34 gr.

Rozchód za tenże okres 875 zł. 66 gr. Saldo na 1 stycznia 1937 roku wynosi 326 zł. 68 gr. (słownie: trzysta dwadzieścia sześć zł. 68 groszy).

Pozatem przychód za czas od 1. I. 1937 do 27. IV. 1937 roku łącznie z saldem na 1. I. 1937 r. w kwocie 326 zł. 68 gr. wynosi

Rozchód za tenże okres wynosi	860 zł. 52 gr.
	516 zł. —

Saldo na 27. IV. 1937 r. wynosi 344 zł. 52 gr.
(trzysta czterdzieście cztery złote 52 gr.) Saldo powyższe składa się z następujących pozycji:

- 1) na książeczce oszczędnościowej nr. 1078 Chrześcijańskiego Banka Spółdzielczego na Antokolu znajduje się kwota zł. 236 45 gr.,
- 2) gotówkę okazano w całości zł. 108 07 gr. Razem 344 zł 52 gr.

Wszystkie pozycje przychodowe i rozchodowe za okres 1936 r. zostały uzgodnione z odnośnymi dowodami rachunkowymi i żadnych rozbieżności nie ujawniono. Wobec powyższego Komisja Rewizyjna stawia wniosek o udzielenie Zarządowi absolutorjum.

W związku z dokonaną rewizją ustalono: 1) że ogólna zaległość składek od oddziałów K.S.M. za lata 1935 i 1936 wynosi na dzień rewizji zł. 336, od 73 oddziałów, 2) że składka na rzecz Katolickiego Związku Mężów w Warszawie wyniosła w 1936 r. łącznie z zaległością za listopad i grudzień 1935 r. 280 zł. 80 gr., podczas gdy wpływy ze składek zaległych i bieżących na rzecz Stowarzyszenia wyniosły w roku 1936 zł. 353 gr. 50.

Na tem rewizję zakończono i spisano odnośny protokół.

K O M I S J A R E W I Z Y J N A: --

() Wacław Olszewski, (---) Wiktor Jankowski, (-) Antoni Sawicki
Wilno, dnia 27. IV. 1937 r.

7. W dyskusji nad sprawozdaniem zabierali głos Delegowani z Moniek, Lidy, Landwarowa, Słonima, Białegostoku, Borun, Wielkich—Solecznik, Bohdanowa, Głębokiego.

Ksiądz Mościcki odpowiedział wszystkim, dając wyczerpujące wyjaśnienia na wszystkie sprawy poruszane w dyskusji, kładąc nacisk na większe wyrobienie samodzielności w działalności Kierownictw Oddziałów.

8. Sprawozdanie roczne i sprawozdanie kasowe zostało przyjęte, absolutorjum Zarządowi zostało jednogłośnie udzielone.

9. Ksiądz. Mgr. Aleksander Mościcki zreferował program pracy K. S. Mężów na rok 1937. Na wstępie podkreślił konieczność posiadania w oddziałach podręcznika organizacyjnego Oddziału K.S. Mężów, jak też prenumerowanie „Na wyżyny” i „Wiadomości Akcji Katolickiej”

W dyskusji nad programem pracy brali udział delegowani: z Białegostoku, Nowo-Swęcian, Sól, Niemna, Wilna par. Ostrobramska, Lidy, Rzeszy, Brzostowicy - Wielkiej, Swęcian, Landwarowa, Moniek i Borun.

Po dyskusji program pracy został przyjęty w następującem brzmieniu:

P R O G R A M P R A C Y

Katolickiego Stowarzyszenia Mężów w Wilnie na rok 1937.

Dział organizacyjny:

- a) Pobudzić do intensywniejszej działalności organizacyjnej Okręgi KSM.
- b) W każdej parafii winien powstać Oddział Kat. Stow. Mężów.
- c) W oddziałach zwrócić uwagę na pracę zewnętrzną, manifestacyjną, jak również na wyrobienie wewnętrzne, organizacyjne Kierownictwa i poszczególnych członków K. S. Mężów.
- d) Utrzymywać ścisły kontakt z Centralą K.S. Mężów w Wilnie,
- e) Zapoznać się szczegółowo ze statutem Kat. Stow. Mężów i instrukcją kandydatury, oraz dobrze poznać statut Akcji Katolickiej.
- f) Zakładać zastępy i tworzyć sekcje.
- g) Przeprowadzać kursy dla kierownictw i członków KSM.
- h) Współpraca z oddziałami K. S. M, Męskiej.
- i) Współdziałanie z Parafjalnemi Zarządami Akcji Katolickiej.
- j) Organizowanie pielgrzymek i wycieczek.

- k) konieczność prenumerowania i czytania „Wiadomości A.K.”, „Na wyżyny”, przerobienie na zebr. podręcznika organizacyjnego KS Mężów.
- l) W miarę możliwości zorganizować sekcje porad prawnych i lekarskich przy Stowarzyszeniu i Okręgach.

2. Dział religijny.

- a) Zwrócić szczególniejszą uwagę na rekolekcje zamknięte.
- b) Na zebraniach odbywać kwadrans uświadczenia religijnego.
- c) Poznać prawdy wiary, oraz wyrabiać światopogląd katolicki na wszelkie przejawy życia społecznego, narodowego i państwowego.
- d) Odbywanie wspólnych spowiedzi i Komunii św. kwartalnych, szerzyć uświadczenie życia liturgicznego w kościele.
- e) Urządzanie wspólnych Mszy św., poświęcenie rodzin Najświętszemu Sercu Jezusowemu
- f) Troska o wychowanie młodzieży szkolnej religijnie i zaopiekowanie się specjalnie Krucjatą Eucharystyczną.
- g) Dbać o śpiew religijny i pielęgnowanie tegoż śpiewu w parafjach w Oddziałach Kat. Stow. Mężów.
- h) Nadal propagować i rozszerzać światopogląd o rodzinie i małżeństwie oraz o uprawnieniach rodziców odnoszących się do wychowania szkolnego (encykliki Papieskie).
- i) Rozwijać Misyjną działalność wśród inowierców.

3. Dział oświatowy:

- a) Pogłębiać wiedzę Katolicko-Społeczną przez omawianie encykliki Ojca św.
- b) Przerabiać na zebraniach i szczegółowo zapoznać się z encykliką Ojca św. Piusa XI „O komunizmie”.
- c) Zająć się organizowaniem kolportażu pism katolickich i kiosków. Prenumerować „Na wyżyny” i inne pisma katolickie, jak: „Mały Dziennik”, „Tygodnik Katolicki-Nasz Przyjaciel” i t. p.
- d) Zwalczanie analfabetyzmu i propagowanie walki z alkoholizmem.
- e) Tworzyć biblioteki parafjalne.
- f) Uświadczać szersze warstwy społeczeństwa z historią Polski i szerzyć ofiarność w pracy dla Ojczyzny na wszystkich polach życia społecznego.

4. Dział gospodarczo-społeczny:

- a) Rozwijać inicjatywę budowy „Domów Parafjalnych”. — Istniejące Ogniska odpowiednio urządzić.
- b) Szerzenie hasła Spółdzielczości w najrozmaitszych kierunkach.
- c) Propagowanie Przysposobienia Rolniczego wśród członków K. S. M.
- d) Szerzyć ideę solidarności katolickiej przez udzielanie pomocy w nagłych wypadkach i organizować fundusze zapomogowe.
- e) Dawanie inicjatywy do tworzenia placówek rolniczych, gospodarczych, handlowych, oświatowych, szkolnych i zawodowych.
- f) Prowadzić propagandę zatrudnienia Polaków i Chrześcijan, zbierać i podawać do publicznej wiadomości listy pracowników i pracodawców chrześcijan poszczególnych zawodów. Zobowiązywać człon-

ków KSM. do zatrudnienia wyłącznie pracowników chrześcijan, a w szczególności członków. KSM.

- g) Pobudzać członków KSM. do zakładania warsztatów pracy, gdzie tego odczuwa się brak i wypierać w ten sposób obcą konkurencję.
- h) Zakładać i pomagać do zorganizowania placówek handlowych przez poszczególnych członków KSM. i solidarnie przez KSM. je popierać.
- i) Organizować kasy bezprocentowe.

10. P. mjr Pilczewski zreferował projekt budżetu na rok 1937. Po krótkiej dyskusji w której zabierali głos delegaci z Landwarowa, Moniek i Borun, budżet na rok 1937 został przyjęty jednogłośnie z uchwaleniem składki członkowskiej 3 zł. rocznie od oddziału na rzecz Kat. Stow. Mężów w Wilnie.

11. W wnioskach Zarządu ks. mgr. Aleksander Mościcki przedstawił sprawę delegatów na Zjazd do Warszawy proponując upoważnić Zarząd KSMężów do delegowania osób według uznania Zarządu — wniosek przyjęto jednogłośnie. Następnie ks. mgr. Mościcki zreferował sprawę mającej się odbyć pielgrzymki Katolickiego Stowarzyszenia Mężów w dn. 21 i 22 sierpnia rb. do Częstochowy, zaznaczając, że koszt tej pielgrzymki wyniosą około 16 zł. od osoby. Postanowiono, by kierownictwa oddziałów już rozpoczęły rejestrację osób życzących wziąć udział w pielgrzymce powiadamiając o tem K. S. Mężów w Wilnie, jak również postanowiono, by każdy Oddział wysłał do Częstochowy przynajmniej po paru delegatów.

12 i 13 Przystąpiono do dyskusji nad sprawami organizacyjnymi w której zabierało głos szereg delegatów wysuwając następujące wnioski i dezyderaty: Delegat z Sól podał wniosek o zbiorze referatów A. K., delegat z Łunny zgłosił wniosek o konieczności uporządkowania Krzyży przydrożnych przez członków oddziałów KSMężów, delegat z Turośni-Kościelnej podał wniosek o zakładaniu przy oddziałach KSM. bractwa trzeźwości, Delegat z Gieranon zgłosił wniosek o poczynienie starań, by radio Polskie miało silniejszy zasięg na rubieżach Rzeczypospolitej, Delegat z N.-Święcian zgłosił pięć wniosków w sprawie propagandy trzeźwości i roztoczenia opieki nad dziećmi jak również propagowanie kursów antyalkoholowych, Delegat z Landwarowa zgłosił wniosek w sprawie wprowadzenia chwilki Akcji Katolickiej w Polskim Radjo. Wszystkie wnioski przyjęto. Następnie jednogłośnie uchwalone zostały następujące rezolucje:

R E Z O L U C J E

*Zjazdu Delegowanych Katolickiego Stowarzyszenia Mężów w Wilnie
z dnia 20 maja 1937 r.*

1. Przedstawiciele Katolickiego Stowarzyszenia Mężów Archidiecezji Wileńskiej zebrani na swym dorocznym Zjeździe w Wilnie składają swemu Najdostojniejszemu Arcypasterzowi zapewnienie o swej wiernej służbie Kościołowi i Ojczyźnie przyrzekając ze wszystkich sił współpracować z hierarchią nad umocnieniem podstaw moralnych i społecznych narodu, przynoszących największe korzyści Państwu Polskiemu.

2. II. Zjazd ~~K~~atolickiego Stowarzyszenia Mężów wzywa społeczeństwo Katolickie do najtroskliwszej czujności w sprawie utrzymania chrześcijańskiego, katolickiego ducha szkoły polskiej i protestuje przeciwko antykatolickiej polityce niektórych czynników kierowniczych Związku Nauczycielstwa Polskiego, jednocześnie oświadcza, że będzie czuwał, by wychowanie i nauczanie w szkole polskiej oparte było na zasadach katolickich, w tym celu zachęca rodziców katolickich do współpracy z władzami szkolnymi i nauczycielstwem do zrealizowania zasad zawartych w wiekopomnej encyklice „O chrześcijańskim wychowaniu młodzieży” — „Illius Divini Magistri”.

3. Zjazd Delegowanych K.S. Mężów w Wilnie, idąc za wskazaniem Najdostojniejszego Episkopatu Polskiego, stanowczo przeciwstawia się systemowi koedukacji w szkołach, protestując jednocześnie przeciwko temu, aby wychowawcami dzieci katolickich byli inowiercy i ludzie głoszący zasady przeciwne wierze, etyce i moralności katolickiej. W Polsce Katolickiej muszą być nauczyciele katolicy, którzyby nie rujnowali w duszach dzieci tego, co wynieśli z ogniska rodzinnego.

4. Za najważniejszy obowiązek obywatelski Zjazd K.S. Mężów uważa obronę Państwa i w tym celu zgłasza gotowość pracy nad zapewnieniem **krajowi bezpieczeństwa** nie tylko od zewnątrz, ale także przed wrogiem wewnętrznym zmierzającym, przez rozsiewanie nienawiści klasowej i rozkładu moralnego do podważenia sił Narodu, oraz postanawia zwalczać komunizm i marksizm we wszelkich jego przejawach, jak w życiu indywidualnym tak i społecznym.

5. Postanawiamy stać wiernie przy sztandarze krzyża Chrystusowego, zdecydowanie bronić naszej religii katolickiej przed zakusami komunizmu, wszelkiego rodzaju bezbożnictwa i wolnomyślicielstwa, sięgającymi swymi mackami do wsi polskiej.

6. Zdając sobie sprawę z doniosłej roli, jaką odgrywa w życiu prasa, uczestnicy Zjazdu Delegowanych Katolickiego Stowarzyszenia Mężów postanawiają rozpowszechniać prasę katolicką wśród społeczeństwa przez kolportowanie pism katolickich.

7. Zjazd Delegowanych Katolickiego Stowarzyszenia Mężów, postanawia dopomagać do zorganizowania chrześcijańskich placówek gospodarczych i takowe solidarnie popierać, zobowiązując swych członków do zatrudniania wyłącznie pracowników chrześcijan, wzywając jednocześnie społeczeństwo katolickie do zakładania pożyczkowych kas bezprocentowych.

14. Zakończenie obrad nastąpiło o godz. 16 m. 30 modlitwą „Pod Twą Obronę”.

W godzinach wieczornych odbyła się wspólna towarzyska herbatka w Zakładzie im. św. Józefa przy ul. Biskupa Bandurskiego 11.

Dzień 21 i 22 był poświęcony na kurs, podczas którego wygłoszono szereg referatów:

Dnia 21. V. 1) wykład i pokaz praktyczny o hodowli lnu i konopi (w zakładzie przy ul. św. Jacka 2) wygłosił p. inż. Konopacki, — 2) „Katolickie Stowarzyszenie Mężów — a współczesne prądy” (kor-

poracjonizm, faszyzm, hitleryst, socjalizm, komunizm) ref. ks. mgr Aleksander Mościcki — Sekretarz Generalny K. S. M., 3) „Rola Mężczyzn w Akcji Katolickiej” ref. ks. Dyrektor R. Świrkowski, 4) „Praca organizacyjna w Oddziałach KSM” ref. p. mjr. Stanisław Pilczewski.

Dnia 22. V. 1) „Organizacja handlu na wsi” — ref. p. inż. Koźłowski, 2) „Kasy bezprocentowe” — ref. p. Wiktor Jankowski, 3) „Zadanie i cele prasy katolickiej w czasach obecnych” — ref. ks. Red. Józef Grasewicz, 4) „Bolszewizm w Rosji” ref. p. Red. Marjan Józefowicz z Białegostoku, 5) „KSMężów a abstynencja” — ref. p. Kokoszkina Adam ze Święcian.

Po referatach odbyła się nadzwyczaj ożywiona i szczegółowa dyskusja.

Na zakończenie kursu ks. mgr. Aleksander Mościcki w gorących słowach zachęcił zebranych do dalszej pracy dla Kościoła i Ojczyzny, oraz podziękował pp. Prelegentom, Prezydium, Przewodniczącemu i wszystkim słuchaczom, poczem zebrani odśpiewali hymn „My chcemy Boga” i Boże coś Polskę”.

W czwartym dniu Zjazdu uczestnicy po nabożeństwie w Kościele św. Ducha wyruszyli pielgrzymką do Kalwarii celem obejścia drogi krzyżowej i rozważania Męki Pańskiej. Pielgrzymce przewodniczył ks. Mgr. Aleksander Mościcki — Sekretarz Gen. K.S.Mężów.

PPREWODNICZĄCY

(—) A. mgr. Al. Mościcki
Skr. Gen. K.S.M. w Wilnie.

(—) Adw. Marjan Kosiński
Prezes K.S.M. w Wilnie.

Protokulant (—) Piotr Abramowicz.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej

Nasza praca organizacyjna latem.

1. Zebrania kierownictwa odbywamy normalnie, tylko w miarę możliwości na świeżym powietrzu.

2. Zebrania plenarne robimy za każdym razem w innym miejscu, w siedzibach zastępów — dla lepszego wzajemnego zapoznania się i dla propagandy naszej organizacji i pracy wśród młodzieży niestowarzyszonej i starszego społeczeństwa.

3. Zbiórki zastępów niech się też nie przerywają latem, robmy je co niedzielę w lesie lub na łące, czytamy, śpiewamy, bawmy się — obcujemy z przyrodą.

4. Propagujemy wzajemnie odwiedzanie się zastępów i sąsiadujących Oddziałów KSMż. — najlepiej przy okazji uroczystości parafialnych — w ten sposób wzajemnie się poznamy i pokochamy.

5. Wykorzystajmy czas letni na propagandę naszej pracy i naszej organizacji wśród młodzieży niestowarzyszonej. Zakładamy zastę-

py po wsiach, gdzie nieznana jest jeszcze nasza praca. Spróbujmy też trafić do sąsiedniej parafii, gdzie młodzież chodzi luzem. Niech się wybierze kilka dzielnych Druchen z Młodą Polką, wydawnictwami organizacyjnymi, wesołą piosenką i grą towarzyską w odwiedziny do swoich rówieśniczek z mocnem postanowieniem pozyskanie ich dla KSMż. — uda się napewno.

Złoty parafialne w Oddziałach rozbudowanych w zastępy, rejonowe — kilku sąsiedzkich Oddziałów, Okręgowe — z terenu dekanatu — będą potężną manifestacją naszej idei. Organizujmy je. Na program ich niech się złoży:

1. Wspólna Komunia św. Druchen.
2. Zebranie zlotowe publiczne,
3. Wspólny posiłek,
4. Zebranie organizacyjne.
5. Wieczornica i wspólne Ognisko.

Czekamy na wiadomości o nich i na zaproszenia do udziału w tych miłych uroczystościach.

Składki. Druchenki! kasa świeci pustkami — regulujcie jak najprędzej składki za I. półrocze. Czekamy. A co tam się znowu stało z tą złotówką na fundusz biblioteczny?

Młodzież upuszcza szkołę — co zrobiłyśmy, Druchny, by nasze młodsze koleżanki nie rozproszyły się po świecie? Jeżeli jeszcze nic, to źle, ale możemy to zło naprawić, szybko do roboty. Żadna z nich nie może zginąć dla KSMż. — wszystkie mają pracować z nami.

Pamiętujemy, nie szkoda czasu na pozyskanie ich. Przygotujmy ładne i wesołe zebranie propagandowe — materiały w składnicy.

Intronizacje. Druchenki, przypomnijcie sobie uchwałę zeszłorocznego Zjazdu Delegowanych: Kiedy oddział KSMż. przeprowadzi w Ognisku Intronizację Najśw. Serca Jezusowego. Czy wykonane? — Jeżeli nie, to robić to teraz w czerwcu. Propagujmy też Intronizacje w domach prywatnych niech wszędzie Króluje Chrystus.

A nie zapomnieliśmy o nabożeństwach do Serca Pana Jezusa?

Praca z dziećmi — to Wasz obowiązek Druchny! Dopomóżcie rodzicom przy I-szej Komunii św. dziatwy. Może zrobicie im jakąś skromną herbatkę w Waszem Ognisku?

Krucjata Eucharystyczna ma teraz wakacje. Czy nie mogłybyście się zaopiekować małymi rycerzami i rycerkami? Niech w czasie wakacji odbywają zebrania pod Waszą opieką. Niech czytają pisemka, śpiewają, bawią się, wycieczkują pod Waszym kierownictwem. — Toć to Wasi mali zastępcy w Oddziałach K.S.M. ż. i m.

A co myślicie o tych najmłodszych? Matki ich pracują poza domem, a oni błąkają się po podwórkach i drogach umorzane, opuszczone. Druhno, szukasz pola do pracy? — Oto ono. Prędko zaopiekuj się dziatwą w wieku przedszkolnym: Taka to łatwa i miła praca. Tak wdzięczne Ci będą za to i dzieci i ich rodzice. A jeśli nie wiesz, jak to zrobić, to napisz do nas. Pomożemy Ci.

Sztuczki sceniczne. Hallo! Delegatki K.S.M. ż. czy pamiętacie, coście uchwałyły? Do dnia 1-go września macie przestać do Sekretariatu wykorzystane już sztuczki sceniczne i biblioteczki wieczornicowe celem utworzenia z nich wypożyczalni.—Czekamy.

Dzień Spółdzielczości obchodzimy w tym roku 13-go czerwca. Niech wszystkie Druhny pamiętają o tym dniu i urządzają odpowiedni obchód. A może porozumiecie się z miejscową spółdzielnią i wspólnymi siłami coś zorganizujecie. Jako materiał do obchodu polecamy Wam:

1. Gotowy wykład p.t.: „Czem jest spółdzielczość dla kobiety” — Cena 20 gr.
2. Zbiór wierszy i inscenizacji p. t.: „Idziemy naprzód”—cena 1 zł.
3. Sztuczki teatralne: p.t.: „Kto zwycięży” Pietrzak—cena 60 gr. i „Jak Kasa Stefczyka uratowała życie”—Stelmach—cena 60 gr.
4. Hymn spółdzielców na pocztówce z tekstem—cena 10 gr.

A który Oddział nadeśle piękny opis takiego obchodu — będzie to coś innego.

Lisków. Słyszeliście coś o tem? To chluba nasza, wzorowa polska wieś, dopuszczona do stanu rozkwitu ofiarną pracą czcigodnego x. Prałata W. Blizińskiego. W tym roku zorganizowano tam wystawę pod hasłem: „Praca i kultura wsi polskiej”. Czy nie chciałobyście jej zobaczyć? Jest okazja. Każdy powiat organizuje w czerwcu pociąg popularny do Liskowa. Jeśli która z Was może niech pójdzie, gorąco do tego zachęcamy, nie pożałujecie. O szczegółach wycieczki dowiecie się w swoim starostwie.

Wychowanie fizyczne. Druhny, korzystajcie z lata. Idźcie na boiska! Piłka siatkowa czeka na Was. Uprawiajcie tę grę w wolnych od pracy chwilach. Będzie to rozrywka i korzyść dla waszego zdrowia.

Odezwijcie się Druhny—uczestniczki kursu w Wilnie i napiszcie jak Wam idzie z „Kujawiakiem”? Uczcie się tańców narodowych — urozmaicą Wam one zebrania.

A wycieczki? Organizujemy je, krótsze, czy dłuższe. Z piłką, śpiewnikiem i gazetką, a może i l. książkę KSMż. ruszajmy w pole, czy w las, uczmy się poznawać i kochać przyrodę. Zapoznawajmy się z zabytkami historycznymi, one nam powiedzą o przeszłości naszego kraju i nauczą kochać ojczyznę. Prosimy o opisy zwiedzonych zabytków.

K R O N I K A

Dnia 6 maja odbył się Zjazd Delegowanych, którym wzięło udział 220 druchen.

Dnia 7 maja miała miejsce doroczna pielgrzymka do Kalwarii.

W dniach 8—11 maja Druhny uczestniczyły w kursie.

Zagadnienia na kursie były różnorodne. Higijena, gospodarstwo, handel, ratownictwo, oszczędność, zwyczaje towarzyskie, ideologia, czytelnictwo; prócz tego odbywała się codziennie nauka śpiewu i tańców narodowych. W kursie wzięło udział 111 Druchen.

Dział Przysposobienia Rolniczego

DLA KAT. STOWARZYSZEŃ
MŁODZIEŻY MĘSKIEJ I ŻEŃSKIEJ

Na ostatnim zjeździe delegowanych — w dn. 6. V. 1927 roku zostało dobitnie potwierdzone, że praca w dziale przysposobienia rolniczego w oddziałach KSM. — utraciła na sile rozwojowej. Przy rozważaniu przyczyn tego zjawiska — poruszono szereg rzeczy, które, rzekomo, wpływają na zanik zainteresowania pracą organizacyjną w przysposobieniu rolniczym. Z całej jednak dyskusji na ten temat — wyłoniła się jedna — jedyna istotna przyczyna, a mianowicie:

W ogromnej większości wypadków — brak zrozumienia — czym właściwie jest przysposobienie rolnicze i jaka w nim jest rola Młodzieży stowarzyszonej Oddziałów KSM.

W pracy tedy organizacyjnej w oddziałach KSM. należy zwrócić uwagę na ustawiczne uświadamianie Młodzieży Stowarzyszonej — o potrzebie brania udziału każdego w przysposobieniu rolniczym.

Takie uświadamianie jest ogromnie na czasie — chociażby z tego względu, że zbliża się i rychło przyjdzie czas, (bo to w miesiącu lipcu — sierpniu r. b.), gdy zmuszeni będziemy organizować zespoły konkursowe do pracy w P. R. na rok przyszły 1938. A więc — powinniśmy zrozumieć, że praca w przysposobieniu rolniczym polega:

1) na wykonaniu przez każdą bez wyjątku Drużynę — Druha — chociażby najmniejszej czynności, która miałaby związek z przysposobieniem rolniczym,

2) na ustawicznym udoskonaleniu całego życia gospodarczego.

Należy również pamiętać, że zetknięcie się z życiem gospodarczym — nie jest li-tylko udziałem tych, którzy zamieszkują na wsi. Każdy żyjący na wsi czy w mieście — ma do czynienia — w mniejszym lub większym stopniu — z rzeczami gospodarskimi.

W powyższy sposób pojmując pracę organizacyjną w dziale P. R. Młodzież Stowarzyszona — w każdym oddziale i zastępie winna sobie postawić za cel od zaraz, niezwłocznie:

1. Należyte doprowadzenie pracy w przysposobieniu rolniczym w roku bież. i

2. należyte zorganizowanie pracy w P. R. na rok przyszły — 1938!

Zastanówmy się tedy — co mamy wykonać w Konkursach P. R. w roku bież.:

1) Skoro jest już miesiąc czerwiec, więc należy przyjąć, że praca w P. R. została rozpoczęta we wszystkich organizowanych zespołach konkursowych i we wszystkich tematach;

2) Miesiąc czerwiec — jest to czas dla dokonania lustracji prac w zespołach konkursowych. Doświadczenie w pracy P. R. nas uczy, że:

a) dobrze dokonana lustracja pracy każdego uczestnika zespołu

konkursowego — podnosi konkursistę na duchu i zachęca go do pracy;

b) lustracja pracy w P. R. — to nic innego — jak usunięcie wszelkich błędów w pracy i uporządkowanie pracy w konkursach P. R.

Bardzo jest pożytecznem — jeżeli lustrujemy (odwiedzamy siebie) nawzajem. Sprowadza się to — do tak zwanych — lustracji zespołowych.

Ogromne ma znaczenie organizacyjne gdy zespoły lustrowane są przez kierowników (kierowniczkę) zespołów konkursowych — wreszcie — przez Kierownictwo Oddziału K. S. M.

Podkreślam, że głównym celem lustracji jest:

a) zachęcić konkursistów do pracy w P. R. — wogóle i

b) zachęcić konkursistów do dobrego wykonywania pracy w P. R.

Poza własną troską Druchen i Druhów o swoje własne dobro w przysposobieniu rolniczym, należy również pamiętać, że troska o rozwój akcji P. R. jest obowiązkiem organizacji rolniczych — wogóle, a instruktorów A. K. (gdzie takowi są) — w szczególności.

Kierownictwo Oddziałów, Kierownicy sekcji P. R., przodownicy zespołów konkursowych — winni czuwać nad tem, aby zostały wykorzystane wszelkie środki i możliwości dla dobrego wykonania zadań w przysposobieniu rolniczym,

3) Dla Druchen i Druhów, którzy nie należą dotychczas do zespołów konkursowych — jest dużo możliwości dla wzięcia czynnego udziału w pracy w P. R. jeszcze w roku bieżącym:

a) Niech każdy założy w swoim gospodarstwie kupę kompostową;

b) niech każdy pouczy się (jeżeli niechce się nauczyć) zbierać, suszyć i przechowywać zioła lekarskie;

c) niech każdy pouczy się suszyć owoce i t. d. i t. p.

4) Ideałem naszym winno być: Wszyscy winni brać udział w pracy w P. R.; każda Druchna i każdy Druh. Niech każdy wykona to, co może wykonać. Zachęcanie innego do pracy w P. R. — jest wyrazem w braniu udziału, w interesowaniu się sprawami P. R.

Wspólna i jednomyślna praca w P. R. da dobry wynik i postawi Młodzież stowarzyszoną na przodującym stanowisku, które to stanowisko — słusznie jej się należy.

Opierając się ustawicznie na powyższych zasadach, należy równolegle dążyć do organizowania pracy w P. R. na rok przyszły 1938.

W tym kierunku, w miesiącu czerwcu — nic ponadto — jak uświadamianie ogółu Młodzieży Stowarzyszeniowej, że każda Druchna i każdy Druh — winni brać udział w P. R.

Jeżeli w każdym Oddziale i zastępie KSM. — będzie takie postawienie sprawy i takie uświadomienie ogółu Młodzieży, to, bo w lipcu i sierpniu, gdy wybije godzina — na organizowanie zespołów konkursowych do pracy na rok przyszły 1938 — spieszymy pozostawić jdkieś zestawienie tam, kto do jakiego tematu ma przystąpić. Będzie to już łatwe rozstrzygnięcie.

**Już wyszła z druku nowa Encyklika,
O Bezbóżnym komunizmie**

do nabycia w Składnicy.

Polecamy chrześcijańską firmę Dom Przemysł. Handlowy **W. NOWICKI** WILNO, Wielka 30

Konfekcja, galanteria, trykotaże, bielizna. Specjalność: gotowe suknie, bluzki, szlafroki, sweterki, pijamy, bonżurki, koszule, krawaty. Własna wytwórnia gwarantowanego **OBUWIA**. Na wiosnę i lato poleca nowinki sezonowe: OBUWIA letniego, sandałów, wiatrówek itd. Artykuły dla Duchowieństwa. Ceny niskie—zamów. pocztowe.

Pierwsza Książka KZMŻ

Pierwsza Książka KZMM

zawiera materiał do pierwszego stopnia wyszkolenia. Cena 1,20 zł.

WSKAZÓWKI METODYCZNE DO PIERWSZEJ KSIĄŻKI KZMŻ
WSKAZÓWKI METODYCZNE DO PIERWSZEJ KSIĄŻKI KZMM

podawają sposoby przeprowadzenia wyszkolenia. Cena 0,80 zł.

**Na zbliżający się okres polecamy „Pieśń Młodych”
na zjazdy, złoty i wyleczki: I i II tom.**

Zawierającą 170 pieśni na 2, 3 i 4 głosy na wszystkie uroczystości całego roku z materiałem na akademie ku czci św. Cecylii—patronki śpiewu. Cena 5 zł.

Polski Śpiewnik Narodowy

250 pieśni z nutami. — Cena 2 zł. 50 gr.

UWAGA Zastępowi i zastępowe—poleca się do pracy w zastępach

Książkę Zastępowej i książkę Zastępowego

Do nabycia w Składnicy.

Cena 25 gr.

Polecamy książki i druki:

.X Biskup St. Adamski

Podstawy pracy Stowarzyszeń A. K.

Cena 1 zł.

Encyklika o bezbożnym komunizmie

Cena 50 gr.

Ks. Jan Piwowarczyk

Encyklika Leona XIII o kwestji robotniczej

„Rerum Novarum”

Cena 2 zł.

Podręcznik do adoracji

Oprawny w płótno. — Cena 1 zł. 20 gr.

Encyklika o Chrześ. Wychow. Młodz.

z objaśnieniami — w cenie 1.50 zł.

Pismo św. Nowego Testamentu

oprawne w półskórek 1.50 zł., broszurowane 1 zł.

Ks. Kominek

Apostolstwo świeckich w parafii

praktyczne wskazówki dla Parafialnych A. K. 1.25 zł.

Fr. Milik

Obrzydło nam życie w Rosji

cenne zwierzenia Austriackich robotników — zbiegów z Rosji. Cena 0.80 zł.

Statuty Kas Bezprocentowych

i potrzebne druki do jej założenia — 5 gr. sztukę

Ulotki

o zagadnieniach społecznych — Kapitalizmie i Komunizmie — w cenie 80 groszy za jedną setkę.

Przy zamawianiu powyższych książek prosimy do ceny każdej książki dołączyć 25 gr. na przesyłkę.

Ponadto polecamy:

materiały na akademie, sztuczki teatralne, księgowość, odznaki organizacyjne i wszystko, co tylko potrzebne w pracy organizacyjnej.

Wychowanie-szkola

Skladnica Archidiec. Instytutu Akeji Katolickiej w Wilnie

poleca:

	Cena
Ks. dr. Jasiński Na przełomie myśli wychowawczej	1,— zł.
Prof. Witold Bałachowski Zasady i ideał wychowania rodzinnego	0,50 zł.
Zofia Iwaszkiewiczowa Współpraca rodziny i szkoły . .	0,60 zł.
Barbara Żulińska Wychowanie religijno-moralne dzieci w wieku szkolnym	0,60 zł.
Ks. dr. M. Klepacz Szkola wyznaniowa postulatem doby współczesnej	0,60 zł.
Ks. dr. Aleksander Wóycicki Rola wychowania w naprawie niesprawiedliwości społecznej . .	0,60 zł.
Ks. dr. Michał Sopoćko Polskie i katolickie ideały i systemy wychowawcze	0,60 zł.
Dr. L. Dobrzyńska-Rybicka Wychowanie państwowe	0,50 zł.
Jan Ratyński O wychowaniu nowego człowieka	1,50 zł.
Mieczysław Ligowski Walka o duszę dziecka Polskiego	1,— zł.
Ks. dr. M. Klepacz Kierunki organizacyjne oraz ideały współczesne w szkol. polskim	7,— zł.
Encyklika o wychowaniu młodzieży	1,— zł.
Ludwik Skoczylas Szkola polska na rozdrożu	0,50 zł.
Katolicka myśl wychowawcza, obszerny pamiętnik ze studium Katolickiego w Wilnie	12.50 zł.
Jenerałowa Zamoyska O wychowaniu (nowe poprawione wyd.)	6,— zł.

Każda rodzina Katolicka
czyta i abonuje

„Tyg. Kat.-Nasz Przyjaciel”